

Tietoa veriryhmäepäsopivasta (ABO -epäsopivasta) munuaisensiirrosta

Miksi teille tarjotaan veriryhmältään epäsopivaa munuaisensiirtoa?

Tehdyissä tutkimuksissa on todettu, että teidän ja mahdollisen munuaisenluovuttajan veriryhmät eivät ole sopivia keskenään, mikä vaikeuttaa munuaisensiirron tekemistä elävältä luovuttajalta. Aiemmin veriryhmien epäsopivuutta on pidetty esteenä munuaisensiirrolle, mutta viimeaikaiset tutkimukset ovat osoittaneet, että munuaisensiirto on mahdollista myös yli veriryhmärajojen silloin, kun potilas valmistellaan tietyillä esihoidoilla. Potilas hyötyy siitä, että siirron odotusaika lyhenee, ja siirteen ennuste on parempi silloin, kun munuaisensiirto tehdään terveeksi todetulta elävältä luovuttajalta.

Millaiset ovat ABO-epäsopivaan munuaisensiirtoon liittyvät valmistelut ja esihoidot?

Teidät tutkitaan perusteellisesti samaan tapaan kuin muutkin munuaisensiirtoon valmisteltavat potilaat. Mikäli ei löydy estettä elinsiirron saamiselle, ennen siirtoa saatte seuraavat hoidot:

- 30 päivää ennen siirtoa: 500 mg rituksimabia suonensisäisesti. Hoito kestää 5-7 tuntia ja se annetaan HUS alueen potilaille Meilahden kolmiosairaalassa ja muualla Suomessa asuville omassa kotisairaalassa. Tämän lääkkeen tavoitteena on vasta-ainesten syntymisen estäminen luovuttajan veriryhmää vastaan. Rituksimabi on yleensä hyvin siedetty, mutta osalla ilmenee haittavaikutuksia lääkkeen annon aikana tai

sen jälkeen; kuumetta, vilunväristyksiä, veren valkosolujen vähenemistä, tulehduksia, nivelkipuja tai väsymystä.

- 14 päivää ennen munuaisensiirtoa aloitetaan hyljinnäestolääkitys. Siihen kuuluvat mykofenolaatti, takrolimuusi sekä metyyliprednisoloni. Näitä lääkkeitä jatketaan munuaisensiirron jälkeen niin kauan kuin siirre toimii. Lääkkeiden tarkoituksena on estää elimistöä hylkimästä siirrettyä munuaista.
- 1-2 viikkoa ennen munuaisensiirtopäivää teille suoritetaan plasmanvaihto -hoitoja. Toimenpidettä varten tulee asentaa kaulalle dialyysikatetri, jonka kautta hoidot toteutetaan. Jos teillä on dialyysifisteli, hoidot voidaan toteuttaa myös sen kautta. Hoitojen tarkoituksena on poistaa verenkierrosta tämänhetkiset vasta-aineet luovuttajan veriryhmää vastaan. Tämä toimenpide muistuttaa hemodialyysiä, mutta eroaa siten että plasmanvaihdossa potilaan plasma erotetaan verestä ja korvataan plasmalla joka ei sisällä vasta-aineita luovuttajan veriryhmää vastaan.

Mitä etua ABO-epäsopivasta munuaisensiirrosta on potilaalle

Odotusaikanne munuaisensiirtoon voi lyhentyä merkittävästi, kun siirto tehdään elävältä luovuttajalta. Silloin mahdollisuudet myös niin kutsuttuun pre-emptiiviseen munuaisensiirtoon paranevat. Tämä tarkoittaa siirron tekemistä jo ennen dialyysihoitojen aloittamista. Jos lähipiiristänne ei löydy sopivaa munuaisenluovuttajaa, voitte joutua odottamaan kuukausia tai jopa vuosia dialyysihoidossa ennen kuin saisitte siirron aivokuolleelta luovuttajalta (veriryhmästä, vasta-aineista, yhteensopivuudesta tai kudossopivuudesta riippuen).

Elävältä luovuttajalta tehtävään munuaisensiirtoon liittyy useita etuja vastaanottajan kannalta, sillä leikkaus voidaan tehdä suunnitellusti ennalta sovittuna ajankohtana, ja siirre

saadaan tutkitusti terveeltä luovuttajalta, jonka munuaistoiminta on hyvä. Eläviltä luovuttajilta tehtyjen siirtojen ennuste on kansainvälisten tutkimusten mukaan ollut parempi kuin aivokuolleilta tehtyjen siirtojen.

Mitä riskejä ABO-epäsopivaan munuaisensiirtoon liittyy

ABO-epäsopivassa munuaisensiirrossa hyljinnänestoläkkeet aloitetaan kaksi viikkoa ennen munuaisensiirtoa. Tavanomaisessa elävältä luovuttajalta tehtävässä munuaisensiirrossa hyljinnänestolääkitys aloitetaan kaksi päivää ennen leikkausta, metyyliprednisoloni vasta leikkauspäivänä. Sekä hyljinnänestoläkkeet että rituksimabi altistavat tulehduksille ja tästä syystä potilaalle järjestetään tiheät kontrollit omassa hoitopaikassa.

Plasmanvaihdon riskit ovat nykYTEKNOLOGIALLA minimaaliset, mutta veren hyytymisongelmia on joskus raportoitu. Lisäksi myös nämä hoidot alentava vastustuskykyä ja lisäävät riskiä infektioille. Näiden hoitojen suorittamiseksi tarvitaan kaulasuoneen asetettava väliaikainen dialyysikatetri.

Tärkeää tietää

Mitä jos en halua ABO-epäsopivaa munuaissiirrettä?

Teillä on oikeus päättää omasta hoidostanne ja ABO-epäsopivaan munuaisensiirtoon osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Jos ette halua ABO-epäsopivaa siirrettä, teidät voidaan asettaa esitutkimusten jälkeen aivokuolleilta luovuttajilta tehtävien munuaisensiirtojen siirtolistalle. Tässä tapauksessa odotusaikaa ei voida tarkasti ennustaa, ja se voi olla jopa vuosia. Hyljinnänestoläkkeet aloitetaan aivokuolleilta luovuttajilta tehtävissä siirrossa siirtoleikkauksen yhteydessä.

Miten ABO-epäsopiva siirto vaikuttaa munuaisenluovuttajaan?

Luovuttajan valmistelut ABO-epäsopivassa munuaisensiirrossa eivät eroa ABO-sopivasta munuaisensiirrosta, eivätkä hänen munuaisluovutukseen liittyvät riskinsä lisäänty. Munuaisenluovutukseen liittyvistä riskeistä luovuttaja saa tietoa asiaan perehtyneen lääkärin kautta.

Laatinut Helanterä I, Ortiz F, Lempinen M, Kippola J